

16 §

Lausunto Työ- ja elinkeinoministeriölle VIPRO II-hankkeen kahdesta selvityksestä

24.09.2014

Dno TRE:/ 5980 /04.03.01/2014

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 3.9.2014 Tampereen kaupungilta lausuntoa VIPRO II-hankkeen kahdesta selvityksestä (Altti ja Vertti), jotka koskevat pakolaisten vastaanottoa ja niihin liittyviä viranomaisprosesseja.

Lausuntopyyntö: TEM/1081/09.04.01/2013.

Apulaispormestari päätti

antaa Työ- ja elinkeinoministeriölle oheen liitetyn lausunnon.

Mikko Aaltonen
Apulaispormestari

Ilmoitus

Valtioneuvosto/Maahanmuuttajien kotouttaminen, Nyrhinen Marja,
Sinkkonen Päivi

Lisätietoja

Johdon sihteeri Katri Naulo, puh. 040 801 6003,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lausuntopyyntö TEM/1081/09.04.01/2013

LAUSUNTO VIPRO II-HANKKEEN SELVITYKSISTÄ

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa VIPRO II-hankkeessa valmistuneista selvityksistä (ALTTI ja VERTTI), jotka koskevat pakolaisten vastaanottoa ja siihen liittyviä viranomaisprosesseja.

Selvityksien valmistelutyö on tehty laajapohjaisessa yhteistyössä mm. kuntien käytännön toimijoiden kanssa. Myös Tampereen kaupungin toimihenkilöitä on kuultu asiassa. Keskeiset asiaan liittyvät näkökulmat on näin suurelta osin otettu huomioon jo julkaisujen valmisteluvaiheessa.

ALTTI-selvityksessä puututaan ryhmäkotien ja perheryhmäkotien hallinnoinnin erilaisuuteen (Migri-TEM/Ely-keskukset), mikä aiheuttaa ongelmia yksiköiden yhdenveroisuudessa, hallinnoinnissa, koordinoinnissa kuntapaikkojen saannissa ja siirroissa kuntaan. Olisi toivottavaa, että valtion hallinnon eri yksiköt voisivat hoitaa asiakaskeskeisesti myös näiden yksiköiden asujia siten, ettei ylätasoinen vaihto yksiköstä toiseen tuottaisi juurikaan muutosta lapsen arjessa. On ymmärrettävää, että lapsen kannalta koetaan huonona se, että lapsen siirtyessä ryhmäkodista perheryhmäkotiin oleskeluluvan saatuaan, hän joutuu myös yleensä vaihtamaan paikkakuntaa (koulut, edustajat, ympäristö ja ihmissuhteet vaihtuvat). Työryhmän kannan mukaan olisi tarpeen sijoittaa ryhmäkodit ja perheryhmäkodit samalle paikkakunnalle, mieluummin lähemmäs.

Tampereella toimii remontoituihin tiloihin sijoittuva Perheryhmäkoti Satakieli. Maahanmuuttoviraston alaista ryhmäkotitoimintaa Tampereella ei ole, eikä sellaisen perustaminen on nykyisessä taloustilanteessa näköpiirissä. Uutta kotouttamisohjelmaa laatinut työryhmä esitti viime huhtikuun lopussa, että perheryhmäkoti Satakielen asukkaat lasketaan osaksi Tampereen vuosittaista pakolaiskiintiötä. Tampere on myös turvannut 18 vuotta täyttäneille entisille perheryhmäkodin asukkaille tukea ja ohjausta itsenäistymisvaiheeseen. Uusia tehtäviä ei kunnille pidä suunnitella tälläkään sektorilla.

VERTTI-selvityksessä puolestaan mietitään, miten kansainvälistä suojelua saavat voisivat muuttaa vastaanottokeskuksista kuntiin nykyistä hallitummin. Samalla kun turvapaikkaprosessien käsittelyajat ovat työn tehostumisen myötä lyhentyneet, vastaanottokeskuksia on säästösyistä suljettu. Näin on käymässä tänä syksynä mm. Punkalaitumen kunnassa. Tampereen vastaanottokeskus lakkautettiin jo vuonna 2007 vähentyneen tarpeen vuoksi. Kun kunnan alueella ei ole vastaanottokeskusta, merkitsee Tampereelle sijoittuminen turvapaikanhakijalle lähes aina muuttoa toiselta paikkakunnalta. Näin Tampere voi omassa vastaanotossaan priorisoida henkilöitä, jolla ei ole kiinteitä siteitä Suomeen vielä ollen-

kaan. Kunnan tulee myös jatkossa voida päättää kiintiönsä koosta ja humanitäarisin perustein oleskeluluvan saaneiden sijoittamisesta kunnan alueelle. Kunnan tulee olla jatkossakin tasavertainen sopimuskumppani valtion ja sitä edustavan ELYn kanssa.

Tampereen uutta kotouttamisohjelmaa laatinut työryhmä esittää valtuustolle, että Tampereen muuttokiintiöön kuuluisi jatkossa

- kiintiöpakolaisia (YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n vuosittain Suomelle esittämät kiintiöpakolaiset)
- hätätapauksia
- alaikäiset ilman huoltajaa Suomeen tulleet ja oleskeluluvan saaneet lapset ja/tai nuoret perheryhmäkoti Satakielessä.

Lisäksi kiintiön puitteissa voidaan ottaa vastaan erikseen kaupungin ja ELY keskuksen kesken niin sovittaessa myös

- vastaanottokeskuksista yksinhuoltajaperheitä, joilla on hoitosuhde aloitettu TAYS:ssa ja tarvitsevat erityistä hoitoa ja moniammatillista tukea
- vaikeasti sairaita ja monivammaisia, jotka tarvitsevat erikoissairaanhoidon ja erityistä tukea
- muut erityisistä syistä kuntaan osoitetut.

Tarkoitus on, että itsenäisesti kuntaan muuttavat turvapaikan haun kautta oleskeluluvan saaneet henkilöt eivät jatkossa kuulu Tampereen pakolaiskiintiöön, eikä heille taata myöskään maahanmuuttajatyöhön kohdennettuja kuntapalveluja. Suuren ja vetovoimaisen kaupungin näkökulmasta humanitäaristen muuttajien kiintiössä priorisoidaan erityisesti haavoittuvia ryhmiä ja UNHCR:n kiintiön pakolaisia.

On toivottavaa, että vastaanottokeskuksista kaupunkiin siirtyvien kotouttamisesta ei tehdä uusia velvoitteita kaupungeille, kun samaan aikaan kuntien tehtäviä pyritään karsimaan. Samalla nykyisten korvausten, esimerkiksi pakolaisten kotouttamiseen tarkoitettujen laskennallisten korvausten tasoa olisi korotettava valtion tulo- ja menoarviossa pysyvästi ilman riippuvuutta erilaisista projektirahoituksista. Samalla on myös toivottavaa, että jo vastaanottokeskusaikana jo ennen kuntaan siirtymistä saavat mahdollisuuden mm. suomen opiskeluun ja että terveydenhuollon alkutarkastukset ja perusterveydenhuolto on hoidettu, ja tieto tästä tulisi siirtää myös uuden asuinkunnan käyttöön.

Kuntien tehtäviä karsittaessa toisaalla, ei tule lisätä uusia velvoitteita toisaalla.

Marja Nyrhinen
Pääkoordinaattori
Maahanmuuttajatyö